

Hon vågar att komma nära med hjälp av kameran. Nu möter du henne en gång i månaden i NWT:s Helg. Filmaren Sara Broos hittar inspiration i Berlin men hjärtat och livet finns i Fryksdalen.

Om musik

Jag sitter på ett café i Malmö i ett möte som kräver min koncentration. Men när en låt spelas på radion, Cuttin Crew; "I just died in your arms" från 1986 kastas jag plötsligt tillbaka in i minnen från barndomen.

Jag kommer helt av mig och drömmer mig bort. Plötsligt är jag tolv år gammal hemma i köket i Östra Åmtervik. Jag sitter med fingret på kassetbandspelaren för att hinna trycka på rec-knappen om just den låten skulle spelas på tracklistan. Det är höst, även då som jag minns det och den speciella doften av blöta löv.

Jag går i sexan i Prästbols skola och är kär tror jag, (på den tiden skiftade det ganska snabbt) i Lars Wingefors som går i min klass. Vi har dansat tryckare på en klassfest och just den låten har spelats. Jag tror att jag och Lars var ihop några dagar men vi vågade knappt prata med varandra utan gick hand i hand varv på varv runt skolgården.

Nu finns ju nästan all musik på Spotify men då var det ren lycka om man kunde få med åtminstone hälften av en låt på de slitna banden som noga märktes med alla titlar. Posten hade gula kuvert på den tiden och kassetband med etiketter med en pratbubbla där man kunde skriva något och

Joan Baez och Bob Dylan på Rose Bowl i Pasadena, USA, 1982.

FOTO: LENNOX MCLENDON/AP

skicka till nån. Ett blandband och en hälsning. Mina föräldrar spelade mest Leonard Cohen och Bob Dylan, Bruce Springsteen, Tom Waits, Lou Reed, Marianne Faithful. Musiken satte sig i kroppen och blev en del av oss barn och när jag och min kompis Jenny mimade framför spegeln som 11-åringar var det till Tom Petty och Velvet Underground.

Vissa låtar är smärtsamt förknippade med specifika händelser eller ögonblick. Leonard Cohens vackra "Hallelujah" särskilt Jeff Buckley's version måste ha spelats på många begravingar. Under de mörka tonåren gick jag ofta omkring i skogen med Portishead på Minidiscspelaren som ersatte kassetbandspelaren på 90-talet. Det var perfekt melankoli som stämde väl överens med all ångest jag kände och när jag låg på marken och såg upp mot de utsträckta trädgrenarna kunde jag skapa min egen musikvideo. Musiken har en så helande kraft, inte minst när kärlek tar slut. "Guilty Party" med The National är en fin avskedslåt;

*"I say your name
I say I'm sorry
I'm the one doing this
There's no other way
It's nobody's fault
No guilty party
I just got nothing, nothing
left to say"*

En gång fick jag en fin kärlekslåt skriven till mig. Men det var enklare att uttrycka kärleken i dikten än i verkligheten. I dagdrömmar eller i fantasin krävs ingen tydlighet eller ansvar. Där kan man bli vem man vill och leva som man vill. Jag tänker på hur det ur kärleksorg upp-

stått så mycket fantastisk musik. Joan Baez sjunger i "Diamonds and rust" om relationen med Bob Dylan och beskriver hur hennes gamla kärlek träder in i hennes liv på nytt genom ett telefonsamtal många år efter att det tagit slut.

*"Now you're telling me
You're not nostalgic
Then give me another word for it
You who are so good with words
And at keeping things vague
Because I need some of that
vagueness now
It's all come back too clearly
Yes I loved you dearly
And if you're offering me diamonds
and rust
I've already paid".*

(Diamonds and rust, Joan Baez)
Vissa låtar ändrar innebörd och betydelse beroende på sammanhanget. Så många låtar har blivit förstörda genom reklamfilmer. Adeles fina låt "Hello" förvandlades helt för mig när jag såg den otroligt roliga parodin på Youtube som har en miljard visningar. Efter att ha sett båda videorna efter varandra är det parodin som fastnar, så mästertligt genomfört, men sorgligt för låten.

Jag spelade in en kortfilm i Sunne 2015; "Homeland" som också ligger på Youtube, om Raghada från Damaskus i Syrien som hamnade på en flyktingförläggning i Rottneros. Jag var fascinerad över hur musiken var så livsavgörande för henne. Hur hon spelade varje sång varje morgon, ofta religiösa sånger eftersom hon är djupt troende muslim. Sång på arabiska med texter som förespråkar kärlek och ljus genom den fredliga tolkning av Islam som de flesta muslimer tror på. Sång om förlusten av ett hemland, om maktlöshet och tårar som aldrig tar slut.

Om vetenskapen att hennes vackra hem med orientaliskt kakel och höga kolonner omgivet av palmer nu ligger i ruiner. Hon introducerade mig för arabiska sångare jag aldrig hört talas om och som påminde mig om hur lite vi vet här i väst om annan kultur än den västerländska. Och så började hon spela sina favoritlåtar från barndomen. Det visade sig att vi hade precis samma popkulturella referenser.

Raghada och hennes familj och vänner lyssnade på norska popgruppen A-ha som slog igenom med "Take on Me" på 80-talet. Hennes favoritlåt var "Hunting High And Low". A-ha var jättestora inte bara i Europa, Sydamerika och USA utan även i Syrien och Morten Harket är fortfarande en av hennes främsta idoler.

I filmen kommer Morten Harket hem till mig en vinterhelg och lagar mat med Raghada i mitt kök.

Han berättar att han inte ens visste vad Syrien var på 80-talet. Morten spelade in en akustisk version av "Hunting High And Low" speciellt för filmen och Raghada var överlycklig. Plötsligt fick hennes barndoms favoritlåt också en helt ny innebörd och blev en länk mellan hemlandet och det nya landet.

Och filmen om Raghada, om Syrien, Sverige, musik med norska och arabiska sångare reser över hela världen och tävlade på Robert De Niro's filmfestival i New York, visades på United Airlines inrikesflyg. Och folk som sett den i Indien, USA och Serbien skrev till mig. Det är väl just det som är vackert med konsten och musiken, att den når bortom landgränser, bortom etnicitet, religion eller ursprung.

Och rör vid människors hjärtan.

Sara Broos
sara.broos@nwt.se

